

Suomen Alkoholijuomakauppa ry:n lausunto

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta
(etämyynti, kotiintoimitukset, mainonta)

HE 131/2025 vp

Eduskunnan talousvaliokunta 17.10.2025

Mikäli alkoholijuomien rajat ylittävä etämyynti sallittaisiin alkoholilain muutosesityksen mukaisesti, Suomeen on syntymässä luvanvaraisen myyntijärjestelmän rinnalle uusi kanava, johon ei kohdistuisi viranomaisvalvontaa ja joka ei olisi yhdenvertainen kotimaisten luvanhaltijoiden ja ulkomaisten toimijoiden välillä.

Huolehditaan Suomen markkinoiden toimivuudesta **yritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi, kehittämiseksi ja investointien houkuttelemiseksi**. Selkiytetään vallitseva epäselvä tulkinta yksiselitteiseksi siten, että suomalaisilla on oikeus ostaa etämyyntimenettelyn kautta alkoholia toisissa EU-maissa toimivilta yrityksiltä, kuitenkin muuttamatta Alkon kansanterveydellistä tehtävää ja asemaa.

- Hallitusohjelma -

*"Valitussa vaihtoehdossa kotimaiset ja ulkomaiset alkoholin etämyyjät joutuvat epätasa-arvoiseen kilpailuasemaan. Myös esitysluonnoksessa mainitaan, että ehdotuksella voi olla **negatiivisia vaikutuksia markkinoiden toimivuuteen**, mikä voi heikentää kotimaisten toimijoiden asemaa."*

"esitysluonnoksen perusteella jää epäselväksi, millä keinoin alkoholin etämyyntiin liittyviä valmisteveroja saataisiin perittyä nykyistä enemmän".

- Lainsäädännön arviointineuvosto -

Kilpailuasetelman vertailu – eri pelisäännöt

Suomeen sijoittunut yritys alkoholijuomien valmistaja ja/tai maahantuoja

- Myynti suoraan kuluttajille on sallittu vain Alkolle ja vähittäismyyntiluvallisille (max 5,5/8 t-%)
- Tukku myynti, valmistus ja vähittäismyynti ovat luvanvaraista toimintaa, jota valvotaan tiukasti. Lain noudattamatta jättämisestä sanktioina luvan menetys, sakko, vankeus
- Markkinoille tuotavasta tuotteesta asetettava yrityskohtainen verovakuus ja maksettava markkinoille lasketuista juomista kuukausittaiset maksuerät
- Noudatettava Suomen alkoholilain mukaista markkinointisääntelyä: ei supertarjouksia, paljousalennuksia, pelejä tai kilpailuja jne.
- Jätelain mukainen tuottajavastuu. Kuuluttava pantilliseen kierrätysjärjestelmään tai maksettava juomapakkausvero, ja lisäksi aina kuuluttava tuottajayhteisöön (Rinki), jolle maksettava ja raportoitava kaikista jätelajeista, myös kuljetuspakkausten, kuten kartonkien ja muovien kierrätysvastuu.

Ulkomainen etämyyjä

Merkittävä pakkauksen päälle:
sisältää alkoholijuomaa

Esityksen keskeiset ongelmat

- **Vähittäismyyntilupajärjestelmä menettäisi uskottavuutensa.** Ulkomaiset toimijat voisivat myydä kaiken vahvuisia alkoholijuomia ilman samoja velvoitteita kuin kotimaisilla toimijoilla. Tämä niin sanottu **käänteinen syrjintä muodostaa oikeudellisen riskin**, jolloin kotimaiset toimijat voivat ryhtyä vaatimaan yhtäläisiä oikeuksia oikeusteitse, mikä puolestaan heikentää koko lupajärjestelmän uskottavuutta.
- **Esitys ei tuo ratkaisuja verovalvonnan parantamiseen.** Vaikka valmisteverotuslain mukaan etämyyjä on velvollinen suorittamaan valmisteverot Suomeen myydessään tänne etämyyntinä valmisteveron alaisia tuotteita, **viranomaisten mukaan etämyynnistä maksetaan veroja vain harvoin.** Edes syksyllä 2024 voimaan tullut ostajan ja myyjän yhteisvastuu ei ole muuttanut tilannetta. Alkoholilakiesityksessä etämyyjältä ei edellytetä rekisteröitymistä valvovalle viranomaiselle eikä huomioida sitä, että tosiasiaassa etämyyjä olisi velvollinen paitsi tekemään Verohallinnolle ilmoituksen tuotteista, myös asettamaan vakuuden.
- **Lainsäädäntöä muutetaan pimennossa.** Vuoden 2025 alussa muuttunut tiedonkeruu on katkaissut Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) julkaiseman tilastoraportoinnin alkoholin rajat ylittävistä etämyynneistä ja matkustajatuonnista. Eri lähteiden perusteella ostot ulkomaisista verkkokaupoista ovat aivan eri tasolla kuin aiemmat tilastot antavat ymmärtää. Esimerkiksi Tullin kesällä julkaiseman tiedotteen mukaan yksi saksalainen etämyyjä oli jättänyt 40 miljoonan euron verovastuut hoitamatta. **Ajantasainen tieto etämyynnin määrästä puuttuu, eikä päätöksiä tulisi tehdä ilman tarkkaa tilannekuvaa.**

Ratkaisuehdotukset

- 1) Etämyynti tulisi rajoittaa kotimaisten vähittäismyyntirajojen mukaisesti
- 2) Alkoholilakiin kirjattaisiin etämyyjien rekisteröitymisvelvoite, ja kuljetusyrityksille säädettäisiin velvollisuus tarkistaa, että Suomen lainsäädäntöä noudatetaan

Etämyyntiä tulisi rajoittaa kotimaisten vähittäismyyntirajojen mukaisesti

- Etämyynnin rajaaminen enintään 5,5/8 -tilavuusprosenttisiin juomiin toteuttaa hallitusohjelman kirjauksen ja eduskunnan lausuman reunaehdot etämyynnin selkeyttämisestä. Kotimaisilla ja ulkomaisilla alkoholin myyjillä olisi samat pelisäännöt, ja Alkon asema niin kansanterveydellisesti kuin kilpailukykyisenä myyntikanavana turvattaisiin.
- EU-oikeuden mukaan etämyyntiä voidaan rajoittaa, jos rajoitus perustuu yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen, kuten kansanterveyden suojelemiseen. Aikaisemman oikeuskäytännön perusteella alkoholikaupan rajoittaminen EU-alueella on mahdollista. Esimerkiksi EU-tuomioistuimen mukaan Suomen vähittäismyyntilupajärjestelmä on lähtökohtaisesti EU-oikeuden vastainen, mutta katsottu oikeutetuksi kansanterveyden vuoksi. Sama perusta mahdollistaa myös etämyynnin rajoittamisen.
- Komission kantaa etämyynnin sallimisiksi Suomen vähittäismyyntirajojen puitteissa ei ole pyydetty osana notifiointia, joten rajoituksia ei ole yksiselitteisesti kielletty.
- Kuten lakiluonnoksessakin todetaan, nimenomaan tämä toteuttamisratkaisu vahvistaisi myös markkinoiden toimivuutta, sillä jos ulkomailla toimiville tahoille annetaan suomalaisia laajempi oikeus myydä alkoholijuomia Suomessa, se voisi luoda kannusteita kotimaisille toimijoille siirtää toimintoja, työpaikkoja ja yhteisöverotuottoja toiseen jäsenvaltioon.

Etämyyjien tulisi rekisteröityä ja kuljetusyritysten vastuulla olisi varmistaa, että verotunnisteesta sekä asianmukaisesta kierrätyksestä on huolehdittu

- Ruotsissa etämyyjien on rekisteröidyttävä verohallinnolle, ja tätä tulee edellyttää myös Suomessa.
- Kuljetusyrityksille tulisi asettaa velvollisuus tarkistaa veronmaksun tunniste, ja etämyynnissä verovastuu tulisi laajentaa koskemaan myös kuljettajaa ja tuotteen hallussapitäjää.
- Kuljetusyritysten tulisi myös ennen tuotteen vastaanottamista toimitettavaksi tarkistaa, että jätelain mukainen tuottajavastuu juomapakkausten kierrätyksestä toteutuu.

Kiitos!
Lisätietoja
susanna.heikkinen@sajk.fi
+358 40 588 1067

SAJK
SUOMEN ALKOHOLIJUOMAKAUPPA RY